

RECENZE A ANOTACE

MOLEK, Pavel: Politická práva

Praha: Wolters Kluwer, 2014, 616 s. Ediční řada Lidská práva. ISBN 978-80-7478-502-3.

Jaroslav Benák*

Před dvěma lety jsem na stránkách Časopisu pro právní vědu a praxi publikoval recenzi knihy Pavla Molka *Právo na spravedlivý proces*.¹ Šlo o první knihu ze zamýšlené série o ochraně základních práv jednotlivce v právním řádu České republiky. Nyní vyšlo další pokračování tohoto cyklu věnované politickým právům. Autor se nadále drží své strategie do jisté míry kopírující ságu *Hvězdné války* a po „čtvrtém“ dílu publikuje díl „třetí“.²

Koncepce knihy zůstala stejná jako v případě spravedlivého procesu, a tudíž zůstaly zachovány i výhody, které jsem minule vyzdvihoval. Kniha je „česká“ a to nejen ve smyslu „česky psaná“, ale především zakotvená v české realitě. Čtenář se díky tomu na jednom místě může seznámit s právní úpravou univerzální (typicky v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech), regionální (nejčastěji v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva) i národní (nejen v Ústavě a Listině základních práv a svobod, ale i v jednotlivých zákonech). Slovy autora nejde o to „jak prosadit svobodu projevu v Bělorusku či jaké kroky by mělo světové společenství činit, aby se podařilo prosadit svobodné volby v Číně; nýbrž jak v podmínkách českého právního řádu vyvážit svobodu projevu s právem na dobrou pověst či jak zabezpečit výkon volebního práva i lidem omezeným ve způsobilosti k právním úkonům hospitalizovaným v psychiatrických léčebnách“.³

* Mgr. Jaroslav Benák, Ph. D. je odborným asistentem Katedry ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

¹ BENÁK, Jaroslav. Recenze: Molek Pavel: *Právo na spravedlivý proces*. Časopis pro právní vědu a praxi, 2013, roč. 21, č. Supplementum, s. 308-309.

² Přehled zamýšlených dílů a jejich pořadí je k nalezení v nejstarší knize série MOLEK, Pavel. *Právo na spravedlivý proces*. vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 14.

³ MOLEK, Pavel. *Politická práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 27-28. Dále citováno též jako „recenzovaná

Systematika práce odpovídá systematicce Listiny základních práv a svobod. Postupně tak autor rozebírá svobodu projevu, právo petiční, svobodu shromažďovací, svobodu sdružovací, právo na svobodné volby, právo podílet se na správě věcí veřejných a publikaci končí analýzou práva na odpor.

Fakt, že kniha postihuje více základních práv, s sebou pro autora přináší obtížný úkol, jak rozdělit celkový rozsah publikace mezi jednotlivá témata. To přiznává i Pavel Molek a vysvětluje, že jeho cílem bylo věnovat každému základnímu právu prostor přiměřený jeho významu a rozsahu relevantní judikatury a zároveň neopakovat to, co již bylo napsáno v jiných publikacích.⁴

Kniha představuje kvalitní východiskový bod pro praktikujícího právníka i pro studenta či akademika. Řešíte případ, který se týká shromažďovacího práva? Nebo o něm chcete napsat diplomovou práci či odborný článek? Díky knize Pavla Molka získáte přehled relevantní právní úpravy (tedy kde všude je příslušné základní právo upraveno a jaký je rozdíl mezi jednotlivými úpravami), zjistíte, zda existuje nějaká judikatura, kterou lze použít, a díky poznámkám pod čarou si můžete udělat obrázek, co by mohlo být vhodné si k tématu dále přečíst. Nejde ovšem jen o „zápisky z četby“. Autor přidává i své vlastní názory a hodnocení a poukazuje též na problémy, které literatura ani judikatura dosud neřešily. Oceňuji, že autor dokáže přiznat, že v některých otázkách přehodnotil svůj názor vyjádřený v dřívějších publikacích.⁵

Kniha rozhodně nemůže nahradit podrobné komentáře k Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod či k Listině základních práv a svobod.⁶ Zejména druhý z komentářů ovšem může užitečně doplnit o analýzu

publikace“.

⁴ Recenzovaná publikace, s. 27.

⁵ Srov. pozn. č. 253 na straně 117 recenzované publikace.

⁶ Byť se zejména komentáři k Listině základních práv a svobod rozsahem (a bohužel i cenou) blíží.

nové judikatury, která se v mezidobí objevila například v oblasti shromažďovacího či volebního práva.

Ambicí autora určitě nebylo stát se „pečetí proroků“ a napsat knihu, která vystihne všechny nuance politických práv a jednou pro vždy dá odpovědi na všechny otázky. Naopak se domnívám, že kniha

podpoří vznik dalších publikací o politických právech, neboť Pavel Molek dalším autorům poskytl užitečný rešeršní servis. Ukazuje se, že druhá publikace ze série o lidských právech je na stejně vysoké úrovni jako ta první. Po svém dokončení tak bude Molkova série představovat „základní tábor“, z něhož povedou četné výpravy s akademickými i praktickými cíli.

MOREWITZ, S. J.: Stalking and Violence, New Patterns of Trauma and Obsession

New York: Kluwer Academic Publishers, 1. vydání, 2004, 150 stran.

Ivana Jarošová*

Ačkoliv lze tuto publikaci zařadit k těm pozdějšího data, představuje jednu ze stěžejních prací zabývajících se nebezpečným pronásledováním, a to nejen tím, že jejím autorem je uznávaný sociolog a psycholog Stephen Morewitz, který se touto oblastí podrobně zabýval i v dalších svých pracích, ale také proto, že publikace, která je z velké části založena na studiích a analýzách, mapuje vývoj nebezpečného pronásledování. Morewitz se v ní snaží zachytit roli vztahů, ve kterých se strany dříve nacházely. Ukazuje, že s odlišnou rolí přichází odlišný cíl pronásledovatele. Zabývá se dětmi a dospělými jako oběťmi cyberstalkingu. Charakterizuje také oběti a pachatele nebezpečného pronásledování a jaký má stalking dopad na jejich život. Neopominutelnou část pak tvoří jak možnosti mimoprávního postihu nebezpečného pronásledování, ale i antistalkingové zákony a možnosti obětí u soudu, včetně policejního zásahu.

Dr. Stephen J. Morewitz v současné době působí na katedře sociologie na Státní univerzitě v San José, kromě jiného zastával i funkci vyučujícího na Kalifornské státní univerzitě v East Bay. Je autorem více než 100 publikací, přičemž mnohé z nich byly oceněny. Mezi všemi musíme jmenovat jeho poslední počin Příručka forenzní sociologie a psychologie (*Handbook of Forensic Sociology and Psychology*, New York: Springer, 2013, na které spolupracoval s Markem L. Goldsteinem, Ph.D.). Za zmiňovanou publikaci získal the San Jose State University Annual Author Awards v roce 2013. Mezi oceněnými

publikacemi se také nachází kniha Nebezpečné pronásledování a násilí (*Stalking and Violence*, New York: Kluwer/Plenum, 2004) a Domácí násilí a zdraví matky a dítěte (*Domestic Violence and Maternal and Child Health*, New York: Springer, 2004). Nejen že se v současnosti věnuje zejména sociologii, ale v minulosti se pohyboval hojně i v medicínské oblasti. Z tohoto důvodu jsou jeho výzkumy a závěry podloženy zdravotními nálezy, které získal za doby svého působení např. v Michael Reese Hospital. Problematikou násilného chování se zabývá také z titulu prezidenta medicínsko-právní konzultační společnosti Stephen J. Morewitz, Ph.D., která spojuje Buffalo Grove v Illinois a San Francisco a Tarazana v Kalifornii, která byla založena v roce 1988. Je rovněž předsedou Crime and Delinquency Division of the Society for the Study of Social Problems.

Kniha je rozdělena do osmi kapitol, přičemž tvoří dva tematické rámce. První se zaměřuje více na otázky psychologické, kdežto druhý se zabývá především právní stránkou věci.

První kapitola se zaměřuje na otázky spojené se stalkingem, který následuje po nějaké formě partnerského vztahu. Tím se má na mysli, jak partnerství, manželství, randění, ale i neopětované vztahy a vztahy homosexuální. V kapitole se mimo jiné dozvídáme o roli rodin, ve kterých se vyskytovalo násilí a proč bývalý partner/manžel častěji sahá při pronásledování k násilí.

Druhá kapitola popisuje roli technologií při nebezpečném pronásledování. Upozorňuje na to, že s novými technologiemi se zvyšují možnosti kontaktování oběti pronásledovatelem, a že je tento přístup

* Mgr. Ivana Jarošová, doktorandka na Katedře trestního práva, Právnícká fakulta Masarykovy univerzity, Brno.